Ч. 27. (526.). Львів, середа дня 14 лютого 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В зайнятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна часопись.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:	
На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:	
На рік	32·— К.
„ півроку	16·— „
„ чвертьроку	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границю:	
В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В инших державах	54 фр.

Мадяри радять.

На засіданю угорського сойму д. 8. с. м. вніс пос. П. Келеман інтерпеляцію, в котрій вказав на хиби поза фронтом, передовсім на недоріжне марнотравство угорської крови, коли головний інтерес армії домагаєть ся як найбільшого ощаджуваня того дорогою, ба найдорожшого матеріялу. Годі просто скваліфікувати трактоване ранених і хорих на фронті; про здоровлє і терпіня ранених вояків рішає висока ранґа військових лікарів, котрі в часі мира займали ся виключно адміністраційними справами, а з хорими не мали нічого до діла. Длятого то хірурґи працюють в віддїлах внутрішних хоріб, а інтерністи в віддїлах інфекційних хоріб. На сім терплять не тільки пацієнти, але також придані військовим лікарям цивільні лікарі, що тепер мусять також носити однострій. На фронті нема зовсім недостачі лікарів, а преці слїд би нам обсадити раше сильнїйше воєнні лазарети поза фронтом Деякі баталіони мають по двох лікарів, а бувають лазарети, в котрих працює також двох лікарів. Для скостенілих поглядів деяких чинних військових лікарів важнїйша річ допильноване службового реґуляміну, чим жура о людське житє.

Німці виказують, що з ранених або хорих лічених у них, приходить 70 до 80 процент знов до здоровля. У нас числа вислїдів лїченя нарочно окружаєть ся тайною, а преці маємо право домагати ся, щоби нам сказано, який процент лічених ранених і хорих повертає на фронт. Що правда, і з тим поворотом діють ся дивні річи.

Інтерпелянт одного разу минувшої осени в часі проходу начислив понад 30 автомобілїв, в котрих сидїли воєнні доставці, ріжні пани з воєнної централї і акційного товариства воєнних продуктів, висв жені, виструєні, з „убрильянтованими“ від стіп до голови дамами, а ранених і хорих з фронту на фронт перевозить ся нужденними хлопськими фірманками, бо для них нема иньших транспортових середників. А преці у Німців діють ся инакше: Правда, що вони реквірують всї автомобілї, але й не уживають їх до вічого иньшого, як до перевозу ранених.

Иньшою язвою се забиране військової служби мушин недужих на груди. Коли такий вояк заведуже на добре на фронті, стягають його в глибину краю, щоби ширив інфекцію. Також сим треба занятись енерґічно.

За фронтом правилом стало ся марноване, переїдане і пропиване гроша. Вояки на фронті недостає навіть найконечнїйших річий: але за фронтом проливаєть ся брудною филею надмір. Дальше непонята дешевість в головній кватирі стоїть в яскравій суперечности з дорожнечию у Будапешті, найдорожшім місті континенту. А кромі дешевости в головній кватирі — користають передовсім висші офіцири з горендальних воєнних додатків. Їм дістаєть ся не тільки гріш і майно, їм дістають ся рівнож почести і відзначеня. Офіцири на фронті мають вже про те вироблену опінію.

Збитки, які роблять ся з воєнними додатками, переходять всяку міру, а рівночасно сироти по полягли[х] дістають на удержанє по чотири корони місячно! Також додатки пп. офіцирів автомобілевого корпусу є оригінальні. Сї пани дістають гроші на удержане коней. По що? Коли автомобілевий офіцир має перевести яку важну відомість, недостає йому автомобіля під рукою, то преці має під рукою штабову кавалєрію, котра діло полагодить. По що автомобілїстови коний, а властиво за що має він брати додаток на удержане коня?

Після достаточно узасаднених скарг находять ся в неможливій позиції 44 до 60 літні підпоручники загального ополчення супроти підпоручників чинних, хочби однолїтних.

Бесідник повертає ще до збитків, які управляють ся з середниками живности, спровадженими з окупованих територій і иньшими товарами. Мешканців окупованих територій удержують ся з середників, висиланих для наших вояків. Зате Німці нічого не спроваджують до окупованих околиць, противно, вивозять звідти всьо цїлими ваґонами. Що за дивна панує практика у нас, каже інтерпелянт, нехай вкаже один примір: Для відбудови знищених карпатських сїл спроваджено дерево не з околиці (як відомо, лісної), але через одну фірму загребську — аж з Хорватії. При сїм було занятих 150 офіцирів і відповідний заступ вояків, хоч досить було до тої роботи 10—15 офіцирів. І Німці так дійсно роблять. Але у нас...

І Німців 10—15 людий виконує працю, для котрої уживаєть ся у нас десять разів так чисельного заступу.

В процесї Іванки вийшло на верх, що одній дамі з Відня виплачено $^1/_3$ часть з проданих волів. З того виходить, здаєть ся, що в 13 віддїлі міністерства війни тільки таким особам даєть ся достави, котрі відповідно оплатять ся тій дамі. Кому на тім залежить в 13 віддїлі, варто би знати.

Бесідник закінчив візванем до правительства, щоби взяло військову господарку під строгу контролю.

М. СОДОМОРА.

Зі скорбних споминів.

(Кінець).

Прийшов час сінокосів. Як запопадливо заходив ся Стрипний з рідеою, щоби в порядку зібрати сіно у Катерини, а тим самим заробити з копицю для своєї корови, котра тепер становила цїле їх майно. Купив у місті косу для себе, а для жінки та для двох сестрінниць, що в него проживали — 3 серпи. Бож се зближав ся час жнив.

Та наспів д. 11 липня. Того дня ставав Стрипний в П. перед асентерункову комісію, яка й признала його здатним до війська.

Ся несподїванка мов грім з ясного неба поразила його і цїлу його рідню...

Він в молодих лїтах не був жовніром та довелось тепер...

Хоч він не був пестїєм долі, бо нераз в житю доводилось йому ступити тверд ю тернистою дорогою, то однак нічого прикрійшого для нього не було доси в його житю, як той день асентерунку, а відтак другий день розлуки з родиною... Він стараєть ся, скільки мож, не пригадувати собі тих хвиль, бо на їх згадку жаль серце стискає мов кліщами, воно немов обкипає горячою кровю, а голова ходором ходить.

Ось і тепер, на сю згадку стає перед його очами на пів омертвіла його Маруся, котра на вість про його здатність до війська, з німою розпукою та рясними слезами, збігаючими по блідих лицях, стояла, оперлись о стїну дому, в котрім відбував ся асентерунок...

А тут знов ся досвітна година другого дня в котрій він мусів розстати ся з рідною...

Всї вони вже не мали спаня через цїлу ніч. Досвіта, скоро лише почало зоріти, мати з жінкою готовили йому дещо до подорожі, він враз із чвіркою діточок відмовив ще спільну молитву, а відтак наступила потрясаюча хвиля прощаня з найдорожшими, може і на віки...

Вийшли за ними всї з хати. Діти чіпались його за руки та одїж, заглушуючи своїм розпучливим ридием, голосний шум недалекого потока, досвітний спів жайворонків та підпілїтькане перепелиць...

Тікав чим скорше, щоби не слухати того ридання, котре роздирало його серце...

Жінка провела його до зелїзничої станиції, і тут знов, уже лиш сама розпрощалась з ним серед товпи чужих людий, котрі так само як і вона прощали ся там зі своїми мужами та синами...

Від того часу проминуло для нього кілька тижнів на самій тяганині з місця на місце, заки придїлено його до реґіменту. Майже що днини висилав до жінки картки, якими старав ся заспокоїти її, щоби не журилась його долею. Виждав нетерпливо хочби наймейшої вістки від неї, та не міг діждати ся, бо майже що тижня переїздив усе в свіже місце. А тут все надходили непокоячі вісти про посуване ся ворожих військ в околиці, в котрих він полишив безталанну рідню. І не діждав ся від неї вісти, бо врешті був переконаний, що вона знова опинила ся під російським пановавем.

Пристанув на разі до маґазину, де електрична лямпа кидала смугу червоного світла. Виняв з кишені молитвеник, а з него образець зарваницької чудотворної Богоматери. На відворотній стороні була написана дрібним письмом Марусї, молитва до пречистої в терпіню:

До Тебе голос мій, Пречиста лине
з низин, де горе всіх бє без пощади,
в души і темно й пусто як в пустини,
бо щезли з неї всї жатя розради...

Відмовивши з глибини души сю молитву вдивляв ся ще кілька хвиль в стрічки, з яких кожда буква немов усміхала ся до нього... Під молитвою стояло написано: Від Марусї і діточок Б... д. 28/VIII. 1915.

Був се день в котрім він був дістав наглий приказ до виїзду в Росію.

Сего то дня, Маруся в розпуці написала сю молитву на відворотній с[т]орові образця, котрий мала дати йому на памятку. Та судилось йому уникнути сего.,. Передала йому його тепер... Носив його на серці як найбільшу святість. А ся молитва була цїлющим бальсамом на його зболїле серце... По кождій болючій згадці розлуки з рідною, вона наводила на нього приязу тої хвилї, в котрій він, вернувши до рідні, буде сердечно витаний нею. Вона будила в ньому надію, що „колись наша недоля скінчить ся“, а по скінченій недолі і наш нарід „засяде в народів вольних колі“.

. . . .

На вежі міського костела годинник почав дзвонити 2-гу годину. Дорогою від касарні чути було кроки аффірера, котрий провадив поста № 2.

Передумавши в двох годинах все, що нережило ся протягом двох років, Стрипний почалапав за аффірером до касарні на чотирогодинний спочинок на причі у вахцимрі.

Історичне і політичне значіне України.

9. лютого виголосив перед добірною публикою в товаристві „Льва“ („Leo Gesellschaft“) проф. Володимир Калинович виклад про політичне і історичне значіне України. Прелеґент вказав на вступі на недоцінюване східно европейських проблемів відповідними кругами Австрії і Німеччини перед війною. На Україну і Українців дивили ся очима російської офіцияльної науки, її вискази уважано ненарушимою доґмою, в „російські справи“ не вмішувано ся з політичних причин, не здаючи собі справи з наслідків сего. Зворот до красшого наступив від 1915-го р. в Німеччині. Завдяки діяльности товариства „Ukraine“ образовані круги в Німеччині освідомлені про політичне значіне України, на жаль в Австрії мало цікавлять ся справою, якої рішене лежить в інтересах австроугорської держави.

Прелеґент навів голоси краєвого маршалка князя Ліхтенштайна, німецького посла Бассермана і и. з недавно уладженої анкети про політичне значіне України. Фридрих Великий і Наполеон заявили, що побідити Росію можна лише тоді, коли стратеґи уважати муть Україну вихідною стратеґічною точкою. Коли відносини між Німеччиною і Росією заострили ся, грозив зелізний канцлер у відомій статї Гартмана реституованєм київської держави. Також князь Більов в своїм епохальнім творі „Deutsche Politik“ вказує на те, що тільки визволене України може усунути московську небеспеку. По сьвяточнім проголошеню польського королївства прийшла черга на розвязане українського питаня, що від століть чекає розвязки.

Дальше подав прелеґент перегляд історії України підчеркуючи житєву силу київського державного орґанізму, його змаганя опанувати торговельні дороги в східній Европі і підчинити собі славянські і иньші племена, згадав про завзяту боротьбу київської держави о ґеґемонію з північним суперником, Новгородом, про сконцентроване політичного і культурного житя східної Европи в Київі, Чернигові, Переяславі і в иньших українських містах. Переходячи дальше історию, вказав як в галицько-волинській державі західна культура, що йшла з Німеччини, виперла колишні візантийські елементи і що там були дані найпригіднійші умовини для могучого розвитку державного житя України.

Польське володіне підкопало становиско бояр і міщанства, знищило культурне жите і заострило релїґійні противенства. Пошановане литовськими пануючими соціяльних форм і культури українського народа, приняте ними віри і національности своїх підданих уступило зовсім по зближеню Литви до Польщі, за се дало нагоду Москві вмішувати ся в політично-релїґійні відносини польсько-литовських областий.

Прелеґент порушив перехід шляхти до польського табору, одинокого національно свідомого заступника старої української шляхти, ґр. Андрія Шептицького вивезли Москалї, підчас коли його брат стоїть на чолї польських леґіонів.

Бесідник вказав також на українське походжене князїв Сапіґів, Санґушків, Чарториських, як рівнож на український рід Яворських і Білїнських. Згадав про нетолерантність внука православного Українця, Тадея Косцюшка, що в 1789 р. домагав ся насильного введеня польської мови в українських церквах і вичислив тих католицьких шляхтичів, що мають відвагу виступати як сьвідомі українські громадяни в Росії.

Вернувши до історії згадав духовну оборону братствами, масове переселене польської шляхти на українські теріторії і на сумні наслідки їх гнету, що спричинив кріваві війни. Повстане нової соціяльно-політичної сили, вільного козацького стану, що став національною міліцією та давав опіку і пристановище пригнетеним українським народним масам, чому слаба Польща не могла перешкодити. Відзискавши державну независимість по трьох сотлїтній неволї Хмельницький зніс панщину, українська шляхта злучила ся з козаками.

Відтак вказав бесідник на причини, які склонили Хмельницького заключити Переяславський договір і підчеркнув з натиском, що правно-державне значіне того акту не втратило значіня по нинішний день.

Вкінци згадав прелеґент про Гадяцку умову, про слабосильність Польщі, яка не могучи удержати свого істнованя, була вічним нещастєм для України. З особлившим натиском підчеркнув бесідник, що боротьба о автономію на Україні продовжаєть ся по нинїшний день, про що свідчать національні домаганя Клюбу українських послів в першій і другій думі і вказував на аґрарні заворушеня, викликані революційними українськими партіями в роках 1902—1907.

Представивши політичні змаганя закордонних Українців, вказав на розвій української лїтератури, на невластивість назви „Ruthenen“ і „Kleinrussen“, згадав про твір Смольки, який являєть ся памфлетом на українську націю і звернув увагу присутних на господарську силу і економічне значіне України і Галичини. Свої виводи закінчив проф. Калинович характеристичною обставиною, що підчас коли деякі угнетені в Росії народи дали добровільно арміям царя свої леґіони до розпорядимости, український нарід не дав їх Росії а дав Австрії, де живе ледви 10-та часть його. Український нарід надієть ся, що за ті тяжкі жертви, які він приніс державі не буде відданий на поталу його національним противникам. Заповіджене вилучене Галичини, против чого запротестувала Українська Загальна Рада, а також зложена з усїх партий Українська Парляментарна Репрезентація, жадаючи натомість утвореня окремого коронного українського краю в рамах австрийської монархії.

Виводи проф. Калиновича приняго оплесками. В дискусії, яка наступила по викладі, забрав слово віцепрезидент буковинського правительства висказуючи сумнів, чи ідея державности запустила корінї між українським селянством. У відповідь на те вказав проф. В. Калинович на інтерес Волинян до українських шкіл. На жаль весь тягар в удержаню шкіл паде на українську суспільність. З зд мужів довіря національно-демократичної партії, найсильнійшої в Галичині, рішив завізвати правительство прийти населеню здобутих українських територій з помочію. Українські повіти Холмщини прилучено до люблинської ґенеральної ґубернії, жаданя українського народу на полї церковнім і національнім в здобутих українських областях остали ся доси несповнені. Проф. Віктор Левицький вказав, що на всїм просторі, де мешкає український нарід, є живі традиції козаччини, сьпівають ся пісні, де свідомо звеличані боротьби українського народу з його національними ворогами, а там де була змога вести національну роботу, закладано Січи, впоюючи Мазепу в селяньство традиції минулого. Український нарід окружив леґендами Хмельницького а рівнож Шевченка, на якого могилу йдуть з набожностию і рівною магометанам до Мекки.

Є отже відповідний ґрунт, на якім ідея української державности може запустити глибокі корінї, очевидно при свідомім діланю в тім напрямі української інтеліґенції, що впрочім діє ся і при попертю відповідних чинників.

В дальшій дискусії забрав слово посол др. Трильовський, вказуючи на конечність заложеня товариства у Відни на взір „Ukraine“. До виводів посла д-ра Трильовського віднесла ся публика дуже прихильно. Голова товариства секцийний радник др. Кароль Шаймпфлюґ поставив запити до редактора Калиновича про галицький трактат і звязані зі справою заповідженого вилученя Галичини питаня, на що прелеґент дав вичерпуючу відповідь. По викладі відбув ся комерс в „Reutsches Haus“.

В. Левицький.

Світова війна.

Признане правительства Венїзельоса.

ПАРИЖ. Француське правительство поручило француським властям, щоби увійшли в урядові зносини з представителями Венїзельоса. Признано ґенеральних конзулів солунського правительства в Марсилії, Ліонї, Бордо і Аврі.

З нагоди ноти Вільзона.

РИМ. Грецьке правительство вислало ноту до Вільзона, в який доносить, що поробило вже в німецькім правительстві представленя в справі наслідів заостреної війни підводними лодками. Грецьке правительство бажає одначе заховати строго свою дотеперішну політику невтральности, головно серед умов, в яких тепер Греція находить ся.

АМСТЕРДАМ. Times доносить з Valparaiso: Чілїйський міністер заграничних справ в відповіди на ноту Вільзона стверджує, що правительство републики Чілї повідомило вже німецьке правительство, що через заповіджену акцію німецьких підводних лодок будуть нарушені права невтральних і длятого не може того заповідженя акцептувати.

БЕРЛЇН. Після певних відомостий з Арґентини преса офіціялного домагаєть ся відкиненя предложеня Вільзона і захованя невтральности.

З Бразилії доносить, що правительство відкинуло візване Вільзона.

Европейська війна перед рішенем.

БЕРЛЇН. Майор Морат пише в „Berliner Tagblatt“: Коли для ока лаїка теперішна мілїтарна ситуація не представляє нічо інтересного, то преці богата вона в моменти великої ваги під військовим оглядом. Також і невтральна преса, з окрема швайцарська, займаєть ся подрібно теперішними приготованями і витягає з сього важні висновки.

В тій хвилї даєть ся без сумніву відчути вплив заостреної морської війни на етапове полученє Англії і Франції, як також Італії і Солуня.

Приготовляєть ся те, що вже нераз означувано в комунікатах штабу як рішене.

Але само рішене на морі не спровадить ще побідного кінця війни. Сила наших сухопутних військ, певних як в офензиві, так і в дефензиві, мусить лишити ся незміненою. Війна на суші і війна на морі взаїмно доповняєть ся, а чим більше переконуємо ся, що дотеперішні висліди заостреної морської борби набрали великого значіня, тим більше слід нам тішити ся, що й на сухопутних фронтах німецькі армії доросли до завдань, які їх ждуть.

Анґлїйський военний кредит.

ГАҐА. „Times“ доносить, що Bonar Law внесе завтра в низшій палатї кредит 550 міліонів фунтів (близько 14 міліярдів корон). Є се найбільша сума, якої на однім засїданю зажадав анґлїйський муж стану.

Нинїшна Німеччина і її повстане.

(Дальше).

III. Середні і малі держави.

З пестрого замішаня німецьких малих держав піднесла ся аж около 1640, виразно від 1740 бранденбурсько-пруська держава і по тяжких борбах переняла верховодство над Німеччиною крім Австрії. Однак злучене не відбуло ся в той спосіб, як всюди, воно не довело як н. п. в Італії до одностайної держави, лиш до звязкової. З строго наукового становища можна би се уважати хибою, однак в дійсности ся звязкова держава показує ся дорослою до всїх можливих вимог, вона є спосібнійшою від не одної одностайної держави. Се дасть ся лиш тим пояснити, що форма держави, уложена 1871, якраз відповідає історичним, династичним і народним переданям; її сила лежить якраз в тім, що вона не повстала від якогось абстрактного взірця, але в першій мірі орґанічно.

Іменно, побіч бранденбурсько-пруської держави утримав ся в Німеччині ще ряд повних сил, хоча інакше устроєних середних і малих держав. Годї розводити ся тут про їх повстане з'окрема, однак для ліпшого зрозуміня подаємо слїдуюче.

Земські князї, зглядно державні стани, які около р. 1500 істнували в числі кілька соток, світські і духовні князї-електори, князї, державні міста, ґрафи, барони і рицарі, почали від тоді поволи упадати на числі. Мала шляхта ставала в великім числі жертвою могучійших князїв, в них осередоточив ся політичний розвій. В північній Німеччині були се побіч Бранденбурґів (Прусів) передусїм Сакси і бранденбурські воєводства, з котрих Гановерське дістало при кінци 17. століття електорське достоїньство. Над Реном були випереджаючі достоїньством, однак щораз більше упадаючі на силї духовні князї-виборці в Моґунції, Кольонії і Трієрі і світський в Палятинатї.

В полудневій Німеччині остала Баварія (електорське князївство що йно від 1628) довго одинокою поважною могучостию, підчас коли Віртемберґія і Баден стояли сильно по заді. Аж наполеонський час витворив менше-більше нинїшний образ південної Німеччини. Реґенбурський „зїзд державних відпоручників“ з 1803 зліквідував так сказатиб спадщину старої „святої римської держави“. В цілій Німеччині зникнули духовні посілости і розділено їх, як і майже всї малі независимі краї і міста між князїв. Що ще бракувало, прийшло в слїдуючих роках і так ті три південно-німецькі держави завдячують свою земельну злуку виключно Наполеонови. Однак

його вплив був також ще иньшого роду. Коли він вже довший час володів дійсно західною і південною Німеччиною, ся дійсність виразила ся також формально в заключеню ренського союза (липень 1806). На ті ренські звязкові держави вплинув дух французької революції — що, хоч се дивно звучить, розвивале ся сильно також в великім цісарі і самовладці — наполеонський закон, французьке осьвідомлене і державний погляд дістали ся до правліня і коли перешуміла наполеонська епопея, остало ся з того дуже богато. Тут повстали вперед державні устрої і політичне житє — хоча ще дуже поєдинчі — і певне зближенє до демократичних французьких державних і товариських форм, бо тут не була жадна виключна посідаюча шляхта як на північнім сході, а королївство, що не посідало жадних передусловин до могучої політики як в Прусах, не мало також жадної причини, записати ся так дуже шляхті.

(Кінець буде).

Звільнене і проволока в службі ополченців.

Команда міста оповіщує: Множать ся случаї, що люди зголошують ся до команди міста з прошене о звільнене, або о проволоку в розпочатю військової служби. Звертаєть ся увагу, що термін розпочинаня служби назначує ц. і к. військова команда в Моравській Остраві на основі дозволу ц. і к. міністерства війни в порозуміню з ц. к. міністерством краєвої оборони і команда міста не є компетентна рішати подібні прошеня.

Прошеня є дозвіл вижидати полагодженя внесених подань о звільнене в місци перебуваня треба вносити до політичних властий I інстанції, які на підставі доказу, що подане о звільнене вже внесено, можуть давати 6 неділь проволоки. Пода765 о продовжене терміну вступленя в ряди треба би вносити в час до властивої команди доповняючої.

Рімль, ґенерал-майор.

НОВИНКИ.

— **Нові відзначеня в сотні піонірів Січового Війська.** За хоробре поведене перед ворогом дістали бронзову медалю хоробрости слідуючі стрільці: вістун Яким Пронь (другий раз), вістун Василь Савчук (другий раз), десятник Мирон Заклинський, вістун Стефан Ґурняк, вістун Гриць Борис, старші стрільці: Іван Іванило. Василь Новх, Василь Подубинський, Гриць Тимосишин, стрільці: Маріян Буркевич, Тома Суховінський, Микола Лещук, Іван Шимко (погиб на полі слави).

— **Відчит про відокремлене Галичини** заповів на нині соціялістичний посол Діяманд в сали друкарів при вул. Пекарській ч. 18. о год. 7, вечером.

Варто щоби явив ся дехто із наших послухати виводів польського соціялїста.

— **З недолї виселенців.** З Праги пишуть, що серед перебуваючих там галицьких виселенців появив ся плямистий тиф. Дирекція електричних трамваїв видала розпорядок, на основі якого галицьким виселенцям не вільно їздити трамваями.

— **З судової салї.** Перед адміністрацийним трибуналом у Відни відбуло ся в послідних днях ряд розправ в справі так званих причинків військових з причини покликаня до надзвичайної військової слу би. З сих розправ замітні: розправа на жалобу Миколи й Филипа Швець з Солонянки пов. Судова Вишня, Єви Білас з Кульматич пов. Мостиска та Марії й Антона Кровця в Соломянки. Адміністрацийний трибунал в усіх трьох случаях зніс оречене причинкової комісії, яка відмовила причинку, та наказав видане нових оречень. Жалобників заступав при розправі адвокат віденський, пос. др Евген Левицький. На успіх жалоб звертаю длятого увагу, що лучають ся у нас случаї, де зовсім убогим родинам, навіть так званим „халупникам“ відмовляють у нас деякі комісії причинку, вони рівночасно, особливо по містах, признають такі причинки особам, релятивно заможним. Понеже нема другої інстанції (відкличної) від рішень повітової комісії причинкової, тож треба з признанем зазначити практику адміністрацийного трибуналу у Відни, який дуже совісно розслїджує жалоби та в богатьох случаях (як се вже запримітили у нас і иньші часописи, так наші як і польські) зносить оречення, кривдячі інтересованих. А хоч при причинках розходить ся о підмоги зглядно малі, то однак і на сю справу ми повинні звертати більшу увагу, ніж се у нас до тепер діяло ся. — О. М.

— **Німецький цісар у Відни.** Німецький цісар Вільгельм прибув передучера до Відня в відповіди на візиту, зложену недавно цісарем Карлом в осїдку німецької головної кватири.

— **Виміна інвалїдів.** По довгих переговорах дипломатичних прийшла до успіху умова між австро-угорським а французьким правительством в справі виміни воєнних бранців-інвалїдів. Входять тут також в рахубу австро-уговські вояки, котрі свого часу дістали ся до сербської неволї, а відтак були приміщені в Франції, і сербські бранці в Австро-Угорщині. Перший транспорт відійде імовірно 20. с. м.

— **Полїтичні засланці з Сибіру на фронті.** „Русское Слово“ сповіщає, що всіх політичних засланців на Сибірі взято до війська на рівнї з иньшими обивателями, лише з тою ріжницею, що їх мають послати просто на фронт в такі місця, де служба найтяжка й найнебезпечнійша, полищаючи їх в далї під спеціяльним доглядом. Досї російське правительство бояло ся брати до війська „політиків“, аби не пустити і на ряди армії „еволюційної зарази“. Мабуть лагальне незадоволенє й революційний настрій в народніх масах і в армії настільки зросли, що для правительства нема вже небезпеки збільшеня сього невдоволеня наслідком присутности в рядах солдатів — політичних засланців. Ну, — в в сих тяжких часах кілька сот тисяч „пушечного мяса“ та ще для найнебезпечнійших позицій тахож добре придбане хоч би і для російського правительства! (ВСвУ).

— **Преса на німецько-російській займанщині.** В останїм часї німецькі часописи часто розписували ся про управу зайнятих земель від Росії, згадуючи при сім і про часописи, що виходять на здобутих територіях. Крім польських і німецьких часописий виходят по одній часописи в отсих мовах пІдбитого населеня: білоруській (Гоман) у Вільнї, жидівській „Letzte Nais“ (Останні Новини) у Вільнї, литовській „Debartis“ (Теперішність) у Ковнї й лотиській „Dsimtenes Sinas“ (Новинки з рідного краю) в Митаві. Одинокі Українці не мають жадної української часописи на німецько-російській займанщині, як і на австрійсько-російській займанщині. (ВСвУ).

— **Новий український журнал в Москві.** „Утро Россіи“ з 13. січня н, ст. доносить: Від січня 1917 р. виходити-ме в Москві український журнал „Шлях“ при участи красших літературних сил України під редакцією Ф. Коломийченка. (ВСвУ).

ОПОВІСТКИ.

Середа дня 14. лютого 1917.

Нині: 14. лютого гр.-кат. Трифона, римо-кат. Валентія.

Завтра: 15. лютого. гр.-кат. Стріт. Госп., римо-кат. Фавстина.

○ **Український Народний театр** „Бесіди“. Саля товариства ім. Лисенка при ул. Шашкевича ч. 5.

В четвер, дня 15 лютого **„Степовий Гість“** драма на 5 дій Б. Грінченка.

Початок о год. 7 вечером.

Білети можна скорше набути в „Народній Торговлі“, а в день представленя при касї театру в год. 5 по пол. 1—2

○ **Великі** товариські сходини послідні в сегорічнім зимовім сезоні уряджують для 17. лютого с. р. тов. ім. М. Лисенка, тов. „Українська“ Бесіда“ і Тов. ім. Лисенка. 2—2

○ **На воєнну кухню** і для шкільної молодіжи вплинули слідуючі жертви: На воєнну кухню: За сконфіскованї товари К 1.947·91, Склеп польських воєнних памяток К 8 3 , фірма Х. Шаф К 120, Макс Ґлязерман К 15, Фірма Е. Корблюм К 10, Совганкове Товариство К 583·40, Товариство кредитове „Уніон“ Львів К 500, Товариство виробів тростинових К 500, Фонд з Кіна Команди 2 армії К 1.000

Для шкільної молодіжи: Жертви громади міста Львова К 25.000, Управа жидівської громади ісповідної К 200, Львівський Банк проми словий К 960, Фотбальовий клюб „Поґонь“ К 20, Галицький народний Банк К 100, Адміністрація австрійської Народної ґазети К 16·80, За інсерати п. Танц К 1000, Галицький акційний гіпотечний Банк К 91.

○ **Білянс** воєнних кухонь за січень 1917 р. Приходи і сальдо воєнних кухонь з днем 31 грудня 1916 р. 10.452·30 К. сальдо воєнних кухонь для бідної молодіжи шкільної д. 31 грудня 1916 р. 49 687·10 К, з фонду Кіна для воєнних кухонь 4000 К, з того самого фонду для кухонь бідної шкільної молодіжи 1000 К, за сконфісковані товари для воєнної кухні 1.947 К 91 с., жертви на воєнні кухні 2.840 К 9 с., на кухні для бідної молодіжи 6.894 К 60 с., дохід з концерту п. Курц для кухні шкільної дітвори 1.170 К, дарунок громади міста Львова для кухні шкільних дітий 25.000 К, надплати 66·66 К, з кухні для інтеліґенції за 11·827 обідів по 1 К 11.827 К, з кухні для урядників за 14·103 обідів по 1 К 14.103 К, бідним шкільним дітям роздано 18.600 обідів безплатно. Сума приходів 136.988 К 66 с. Розходи: денні видатки в кухні для інтеліґенції 901 К 4 с, рахунок за предмети поживи для тоїж кухні 21.473 К 86 с, денні видатки в кухні для урядників 475 К 90 с., рахунок за предмети поживи 17.757 К 98 с., заплачено за поживу для кухні шкільних дітий 14.097 К 72 с. Сума розходів 54.706 К 56 с. Сальдо воєнної кухні з днем і лютого 1917 р. 12.628 К 12 с., сальдо кухні для бідної шкільної дітвори з днем 1. лютого 1917 р. 69·653 К 98 сот.

○ **Дня** 1. марта 1917 р. відбудуть ся в Жовкві в „Народнім Домі“ о год. 11 пер. пол. Загальні Збори філії „Сільського Господара“. О численну участь просить — Виділ.

Послїдні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 13. лютого 1917.

Східний фронт.

На полудне від Провалу Валепутна наші війська здобули штурмом сильно укріплену російську точку опору. Полонено притім 8 офіцирів і 168 жовнярів, як також здобуто три скорострїли. Коло Звижина над горішним Серетом висадив неприятель у воздух зимовий хідник, а відтак в двократнім наступі старав ся вдерти до наших становищ.

На Італїйськім фронтї:

В долині Віпах тривала дальше значна арматна борба. Також вчера вистріляли Італїйцї богато ґазових ґранатів.

Неприятельські наступи в области Ст. Петер відперто. Число бранців полонених на полудне від провалу Коальба, побільшило ся на трох офіцирів і 88 жовнярів. В провалї Тонале наші війська наступили несподівано на неприятельську точку опору і полонили 23 жовнярів.

На фронтї південно-східнім.

Без змін.

Заступник шефа Ґенерального штабу
пільний маршалок-поручник **Ф. Гефер.**

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронтї:

В протягу дня густа мрака майже на цілім фронтї обмежувала боєву діяльність.

В области Сом арматна борба вечером віджила і тривала протягом ночі з нерівномірною силою. Особливо межи лїсом Ст. Пер Васт а Перром була значна. Межи Іперн а Аррас богато неприятельських наступів вивідних відділів не повело ся.

На східнім фронтї:

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

На полудне від озера Дрисьвяти кілька відділів в наступі вдерло ся до російського становища, і вернули звідтам з 90 полоненими і одним скорострілом. На захід від Луцька вивідні наступи Росіян і розсаджуване ними мін остали без успіху. Коло Звижина над горішним Серетом відперто двократний наступ кількох російських батальонів.

Фронт ґенерала полковника арх. Йосифа:

На полудне від провалу Валепутна війська наші здобули сильно укріплену точку опору. Полонено трох офіцирів і 168 жовнярів як також здобуто три скорострїли і богато воєнного матеріялу. Межи долинами Уз а Путна в богатьох відтинках значні сутички артилєрії і рукопашні борби перед становищами.

Фронт маршалка пільного Макензена:

Нїчо важного не приключило ся.

Македонський фронт:

В луку Черни по успішнім огневім приготованю війська наші наступили на неприятельські становища на узгірю на схід від Паральова, здобули приступом се становище, як також

кілька таборів за фронтом. Наші втрати були малі. Полонено 2 офіцерів і 90 італійських жовнярів, здобуто 2 скорострілів і дві метавки мін.

Перший ґенеральний квартирмайстер Людендорф.

Події на морі.

Пополудни д. 11. с. м. ґрупа наших гідроплянів виконала вдатний вивідний лет до Вальони Санті Кернта і Корфу. Иньша ґрупа досвіта дня 12. с. м. затакувала предмети військові і торпедові кораблі в Бріндізі. Кілька бомб трафило в ціль. Всі літаки вернули ненарушені.

Команда фльоти.

Оголошенє.

Головний Виділ Товариства „Просвіта“ у Львові оголошує отсим конкурс на слідуючі стипендийні запомоги на р. 1917:

А. Висші наукові заведеня.

1. На 2 одноразові запомоги із стипендийного фонду ім. Тараса Шевченка в квоті по 300 К. О сї запомоги можуть старати ся передовсім убогі талановиті літерати і артисти української народности, а також убога талановита молодїж української народности, що по укінченю висших шкіл віддасть спеціяльним студиям науковим.

2. На 2 постійні запомоги із стипендийного фонду ім. Стефана Сас Дубравського по 270 К для молодіжи (обох полів) висших шкіл, потомків родини фундатора і його жени Катерини з Шемердяків. — В браку компетентів можуть старати ся о сї запомоги але лиш як о запомоги на 1 рік: іменники фундатора, потомки дрібної шляхти, уроджені в давних об водах самбірським і стрийським, вкінци сироти по учителях народних і середних шкіл з тих округів.

3. На 1 постійну запомогу із стипендийного фонду ім. Івана Верхратського в квоті 270 К, для слухачів фільософічного виділу аж до укінченя фільософічних студий. Першенство мають сироти по сьвященикам, професорах і урядниках

4. На 1 одноразову запомогу із стипендийного фонду ім. Олександра Терлецького в квоті 500 К, призначену для студентів Гірничої Академії. Першенство мають петенти споріднені або одноіменники фундатора. — В браку таких компетентів, надїляє Головний Виділ підмогою студентів або студенток инших висших наукових заведень якого небудь факультету. В слідуючім році першенство до побору стипендийної підмоги має той, хто її вже попередного року побирав, коли стан його убожества і пильність в науці не змінили ся.

Б. Середні наукові заведеня.

5. На 20 одноразових запомог із стипендийного фонду ім. О. Станислава Новосада по 240 К, призначених для учеників шкіл середних української народности.

6. На 20 одноразових запомог із стипендийного фонду ім. О. Станислава Новосада по 240 К, призначених для учениць шкіл середних української народности. — При запомогах під 5. і 6. мають першенство сироти по українських сьвящениках.

7. На 2 одноразові запомоги із стипендийного фонду ім. Михайла Спожарського в квоті по 160 К, призначені для убогих учеників української народности низших кляс гімназияльних, синів сьвящеників з Галичини і Буковини.

8. На 1 постійну запомогу із стипендийного фонду ім. Стефана Сас Дубравського в квоті 240 К, призначену для молодіжи (обох полів) середних шкіль, потомків родини фундатора і його жени Катерени з Шемердяків. В браку компетентів можуть старати сд о сю запомогу, але лиш яко о запомоги на 1 рік: іменники фундатора, потомки дрібної шляхти, уроджених в давних обводах самбірським і стрийським, вкінци сироти по учителях народних і середних шкіл з тих округів.

9. На 1 постійну запомогу із стипендийного фонду ім. Франца Фронца в квоті 180 К, призначену для ученика української народности низшої гімназії в Перемишли аж до укінченя з виключенем синів сьвящеників і дяків.

10. На 1 одноразову підмогу із стипендийного фонду ім. О. Йосифа Шуховського в квоті 20 К, призначену міщанському синови Шуховському з Миколаєва над Дністром ученикови ґімназії. Першенство має ученик Шуховський з української Академічної ґімназії у Львові. — Коли по три разовім оголошеню не зголосить ся міщанський син Шуховський з Миколаєва над Дністром, тоді Головний Виділ буде управнений надавати дотичну запомогу иншому убогому і талановитому ученикови ґімназії української народности.

11. На 2 одноразові запомоги із стипендийного фонду ім. Теодора Качали в квоті по 240 К, призначені дея сина селянина-господаря української народности, ученика середних шкіл з нотами в сьвідоцтві переважно відзначаючими, або студента унїверситету з дуже добрими кольоквіями. Петенти походячі з Ферлієва (повіт Рогатин), Кабаровець (повіт Золочів) і Медині (повіт Збараж), при рівних нотах в сьвідоцтві мають першенство.

12. На 1 постійну запомогу із стипендийного фонду ім. Миколи Заяця на 100 К, призначену для убогих, чесних і спосібних учеників Українців середних шкіл в Галичинї, між котрими мати муть першенство свояки фундатора з громади Годині, мостиського повіту. Надїлений стипендийною підмогою має бути дійсним членом протиалькогольного українського Товариства „Відродженє“, і має обовязок коло 5. мая замовити заупокійного Службу Божу за іменника стипендії бл. п. Миколу, на котрій приступить до принятя сьв. Тайн. Сповненя сих обовязків має доказати письменними посьвідченями при побираню запомоги.

В. Народні школи.

13. На 2 постійні запомоги із стипендий ного фонду ім. Стефана Сас Дубравського по 120 К, для молодіжи (обох полів) народних шкіл, потомків брата фундатора Василя Дубравського з Топільниці, сестри Юлії Ясеницької і Юстини Пліш з Туря і Анни Яворської з Топільниці.

Г. Довільні.

14. На кілька одноразових запомог із стипендийного фонду ім. Стефана Сас Дубравського в висоті 40 до 240 К для шкільної молодіжи, необнятих постановами фундацийного акту.

Поданя о надане повисших стипендийних запомог, заосмотрені в метрику хрещеня (при родинних стипендиях також родове дерево), сьвідоцтво убожества і сьвідоцтво шкільне з послідного півроку належить вносити через Дирекцію заведеня до Головного Виділу Товариства „Просьвіта“ у Львові (Ринок ч. 10) найдальше до дня 15. марта 1917 р.

Львів, дня 10. лютого 1917 р.

За Головний Виділ Товариства „Просвіта“:
О. Теодозий Лежогобський,
заступник голови.
Антін Гапяк
за секретаря.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

О. Кейван Николай, парох — Погорилівка, Корнило Моцок, учитель — Кулівці (Буковина), тепер в Суходолі п. Рожнятів поцукують рідні і знакомих. 1—3 з.

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.